

Галушко Є.С., Галушко С.А., Антіпова С.П.

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Україна перебуває в стані переходу від адміністративно-організованого до ринково-організованого суспільства. За цих умов підприємства України зустрілися із комплексом проблем, пов'язаних з необхідністю пристосовуватися до нових взаємостосунків поміж суб'єктами ринку. Нині можна спостерігати негативні результати використання в різних прошарках соціуму непристосованої до нових реалій (а тому – застарілої і хибної) концепції життєдіяльності.

Постала необхідність переосмислити (з точки зору нового розуміння процесів в Україні та світі) цілі та стереотипну поведінку різних прошарків суспільства. На цій базі потрібно почати розробку та впровадження:

нової концепції життєдіяльності і вектора цільових показників для забезпечення виживання й розвитку соціуму в Україні;

стратегії і тактики соціально-економічних інновацій (в тому числі і в сфері малого та середнього підприємництва) для втілення в життя нової моделі життєдіяльності;

системи управління внесенням корективів для формування нової моделі життєдіяльності на базі нових знань.

Спостерігаючи зміни, що відбуваються в Україні за роки незалежності, слід відмітити, якнайменше, дві групи малих та середніх підприємств. До першої групи можна віднести підприємства, що повільно пристосовуються до нових ринкових умов, а до другої – такі, що досить швидко адаптувалися й досягли високого рівня конкурентоспроможності на ринку. Відповідно різняться й результати діяльності таких підприємств – якщо представники першої групи ледве проявляють ознаки життя, то фірми з другої групи працюють з прибутком і розвиваються.

Причини такої розбіжності фахівці вбачають у наявності на фірмах-лідерах більш сильної культури підприємництва. Під "культурою підприємництва" при цьому розуміють засвоєні норми поведінки та комунікацій, цінності, процедури, форми та методи управління. На рис. 1 наведена спрощена модель структури культури підприємства.

Лідери культури підприємництва

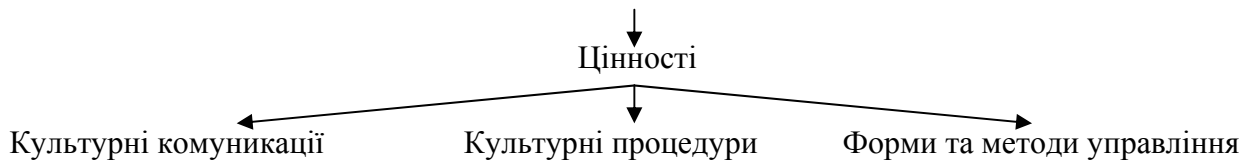

Рис.1 Модель структури культури підприємства

Слід відзначити, що культура підприємства – це не тільки форма, в яку втілюються господарські акти, не тільки оболонка організації, а й її сенс. Культура сама по собі перетворюється в одну з стратегічних цілей фірми.

Загострення конкурентної ситуації на більшості ринків вже робить центральною фігурою не продавця, а покупця (незалежно від його купівельної спроможності), що вимагає змін в культурі підприємництва, переорієнтації її на маркетинг. У такій ситуації надзвичайно важливою стає економічна освіта молоді. В умовах, що не сприяють формуванню маркетингових цінностей та норм поведінки *в родині* студентів, чи не єдиною можливістю для цього важливого процесу залишається навчання маркетингу *у вищому навчальному закладі*. Освіта й виховання відіграють велику роль у культурі суспільства, бо вони безпосередньо впливають на мислення і поведінку людей.

Для створення в Україні ринково-організованого суспільства необхідно, щоб система маркетингової освіти була адекватна вимогам управління за умов ринкових відносин. Завдання маркетингової освіти полягає в перетворенні маркетингових знань в маркетингове мислення, а далі в маркетингову поведінку як окремої людини, так і суспільства в цілому.

Це вимагає від викладача маркетингу додаткових зусиль, що мають за мету створення на заняттях моделі підприємницького середовища, яка б дозволяла студентам засвоїти необхідні знання, сформулювати уявлення про цінності, напрацювати норми поведінки та комунікаційні навички.

Гільорме Т.В.

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Україна поряд з індустріально розвинутими країнами вступає в еру постіндустріального суспільства, його подвіду – інформаційного. Це визиває певний ряд зрушень у багатьох економічних парадигм, тому разі у освіті фахівців зовнішньоекономічної діяльності під впливом науково-технічної революції (четвертої хвилі), інтеграційних чинників світової економіки, глобалізаційних процесів.

Україна, яка знаходиться на перетині 4 світових культур, з властивим кожній менталітетом, історією, релігією, має можливість брати участь у суспільному житті Західної Європи, Росії, Сходу та вирішувати багато проблем не тільки національної економіки, але частки світової. Насперед, це глобальних проблем, які можливо умовно розділити на три групи: перша група охоплює проблеми, пов'язані з розвитком людини (боротьбою з дискримінацією, розвитку трудового потенціалу та інше), друга – проблема соціально – економічних і воєнно – політичних відносин, третя – проблеми взаємодії природи та суспільства. Тому вкрай важливо при формуванні освітньої програми спеціалістів зовнішньоекономічної діяльності враховувати дані тенденції. Але для того щоб побудувати необхідну концепцію освіти необхідно визначити прихильність майбутніх фахівців до обраної професійно-кваліфікаційної складової, насперед, шляхом професійної проорієнтації.

Профорієнтація – це науковообгрунтована система форм, методів і засобів впливу на що навчаються і працевлаштовуються особи, що сприяє своєчасному впливу їх у суспільне виробництво, раціональної розміщення, ефективного використанню і закріпленню на місці роботи, на основі об'єктивного врахування схильностей, здібностей і інших індивідуальних якостей людини. Організація профорієнтації складається з декількох взаємозалежних етапів: профінформація; профконсультація; профвідбір; профадаптація. Профінформація – покликана забезпечити постійне і планомірне профе-

сійне інформування про професії і вимоги, що вони висувають людині, про потреби суспільства в кадрах різних професій і кваліфікацій, про особисті якості людини, що є істотними для професійного самовизначення, шляхів придбання визначених професій. Профконсультація – основне завдання на цьому етапі є надання допомоги людині в оцінці своїх здібностей до різних видів трудової діяльності в суспільному виробництві (шляхом на основі медичних висновків, характер, результатів спеціальних психофізіологічних досліджень особистості), видача конкретних рекомендацій про вибір професії і можливих шляхів її оволодіння. Профвідбір зводиться до виявлення професійно значимих якостей у обираючих дану професію (бесіда з кандидатами, тестування, складання професіограм). Профадаптованість – на підставі висновків попередніх етапів складається карта особистості, що характеризує людину в соціальному аспекті (свідомість, профінтереси), його здатність адаптації до даної професії. Профорієнтація здійснюється в початку вибору професії. Але в сучасних умовах в Україні доцільно розглядати крім поняття «профорієнтації», поняття «профпереоорієнтація», тому що висока структурна динамічність сучасного виробництва, можливість втратити роботу складає так названу сховану небезпеку професійного шляху особистості. Професійна переорієнтація – це науковообґрунтована система переходу особистості від однієї професії до іншої на основі вже придбаних професійних якостей, важливої особистістю і суспільної цінностей.

Бурхливий розвиток НТП, коли «вибух змін» привів до того, що зараз у рік відбувається стільки змін, скільки в 19 сторіччя в 15-20 років, привело до того, що для того щоб вижити, людина змушена протягом соєю трудової діяльності опанувати мінімум 4-5 професіями. Диспропорції на ринку праці приводять до того, що людина для того щоб не виявитися безробітним вибирає два шляхи: підвищення своєї кваліфікації вже існуючої професії або корінна зміна професії.

Гордиенко А.

РИСК-ПРОФИЛЬ “СВЕРХУ ВНИЗ” ОЦЕНКИ И АНАЛИЗА ПРОЕКТНЫХ РИСКОВ

На сегодняшний день все большее количество предприятий для введения инноваций и структурной перестройки своей деятельности прибегают к такой организационной форме этих переходных процессов как проект. Управление проектами – это приложение знаний, опыта, методов и средств на различных этапах проекта для удовлетворения требований, предъявляемых к проекту [1, с. 45]. Для этого необходимо найти оптимальное сочетание целей, сроков, затрат, качества и других характеристик проекта.

Следует отметить, что неотъемлемой составляющей любого проекта является такое понятие как риск, который в определенной степени присущ всем этапам реализации проекта. Понятие риска достаточно сложно и многолико и состоит в вероятности не достижения или же частичного достижения поставленной в начале осуществления проектной деятельности цели. Американские риск-менеджеры обосновали, что проявления каждого конкретного риска дают о себе знать не только в конце реализации проекта, но и на различных жизненных стадиях проекта [2, с.96]. Так же как финансовые инвесторы могут снизить риск своего инвестиционного портфеля, продуманно диверсифицируя его, менеджеры проектной деятельности могут получить пользу из постоянного анализа эффективности функционирования проекта и детального рассмотрения рисков на каждой стадии жизненного цикла, таких как: рождение, рост, зрелость и старение [1, с. 39].

Проблема заключается в том, что риски даже самого простого краткосрочного проекта трудно поддаются выявлению, количественному измерению, моделированию и, соответственно, управлению. Недостатком динамического финансового анализа, как и многих подобных моделей, является то, что качество выводов полностью зависит от качества данных о риске и способности группы менеджеров по оценке риска интерпретировать эти данные. Практик Кириакос Влахос утверждает, что обдумывание и построение модели динамического финансового анализа проекта может оказаться не менее ценным и полезным, чем интерпретация фактических результатов [3, с.86].

Существует модель Майка Хэнли предназначенная для оценки привлекательности инвестиционного портфеля, которая основывается на построении риск-профиля и состоит из 5 субпроцессов или карты рисков [4, с.65]. С определенной долей модификации ее можно применять для оценки и минимизации рисков на различных стадиях жизненного цикла проекта. Риск-профиль “сверху вниз” означает выявление и анализ рисков, существующих на каждой стадии проекта, и определение степени их влияния на функционирование проекта как единого целого. Первый субпроцесс - это идентификация рисков, при которой происходит выявление рисков на основе взгляда на проект как на единое целое; на этом этапе неоценимую помощь может оказать информация, находящаяся в широком доступе. На основе этой информации проводятся сессии мозгового штурма в присутствии участников проекта, в ходе чего выявляются риски угрожающие проекту, и вырабатывается предварительная информация для анализа эффективности функционирования проекта. Второй субпроцесс – это оценка рисков. При этом выявленные риски анализируются с точки зрения вероятности и серьезности. Эта информация часто изображается в виде различных матриц или осей координат, отражающих встречаемость и серьезность каждого риска. Третий этап субпроцесса это построение риск-профиля, который позволяет определить приоритеты стратегии смягчения рисков. На дальнейшем этапе происходит количественное измерение рисков. Заканчивается процесс построение риск-профиля “сверху вниз” консолидацией рисков. Риски, анализ, которых осуществлялся на различных стадиях проекта, необходимо свести воедино на общепроектном уровне.

Изучение и исследование современного риск-менеджмента в нашей стране является важной задачей для осуществления международной проектной деятельности. Продуманный риск-менеджмент на основе построения риск-профиля проекта “сверху вниз” предопределяет успех проекта, тем самым повышая экономический эффект от его реализации.

Источники и литература

1. Арчибльд Р. Управление высокотехнологичными программами и проектами. – М.: Высшая школа, 2002. – 484 с.
2. Пикфорд Дж. Управление рисками / Джеймс Пикфорд; (Пер. с англ. О.Н. Матвеевой). – М.: ООО “Вершина”, 2004. – 352 с.
3. Влахос К. Инструменты выработки связанных с риском решений. (Пер. с англ. О.Н. Матвеевой). – М.: ООО “Вершина”, 2004. – 57–63 с.
4. Хэнли М. Как сократить приверженность риску, распределяя его. (Пер. с англ. О.Н. Матвеевой). – М.: ООО “Вершина”, 2004. – 64–68 с.